

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije o akcijskem načrtu za biomaso

COM(2005) 628 konč.

(2006/C 195/19)

Komisija je 23. januarja 2006 sklenila, da v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in Protokolom o sodelovanju med Evropsko komisijo in Evropskim ekonomsko-socialnim odborom z dne 7. novembra 2005 Odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu: *Sporočilo Komisije o akcijskem načrtu za biomaso*

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 2. maja 2006. Poročevalec je bil g. VOSS.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 427. plenarnem zasedanju 17. in 18. maja 2006 (seja z dne 17. maja) s 85 glasovi za in 5 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor pozdravlja akcijski načrt Komisije za biomaso kot pomemben prispevek k trajnostnemu razvoju Evrope.

1.2 Analiza sedanje uporabe biomase in njenih potencialov prvič daje pregled možnosti in obstoječih ovir pri uporabi biomase v različnih energetske sektorjih.

1.3 Povečanje deleža biomase v obnovljivih virih energije (OVE) je ključni pogoj za doseg cilja EU, v skladu s katerim naj bi delež obnovljivih virov energije v skupni porabi energije leta 2010 znašal 12 %. Zato je namen okrepljeno pospeševati uporabo biomase pravilen in nujno potreben.

1.4 EESO izrecno podpira odločitev, da se zapolni zakonodajna vrzel na področju uporabe obnovljivih virov energije pri proizvodnji toplote. Na evropski ravni doslej obstajata le direktiva o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov in direktiva o spodbujanju uporabe biogoriv. Ker delež toplotne energije znaša približno 50 % skupne porabe energije in ima biomasa na področju toplote velik potencial, pričakujemo, da bo Komisija še v tem letu pripravila ustrezen predlog.

1.5 Ta predlog pa se ne bi smel omejiti samo na biomaso, temveč bi moral upoštevati tudi druge tehnologije za proizvodnjo toplote in hlajenje iz obnovljivih virov. Določitev konkretnega in obvezujočega cilja Unije za leto 2020 bi omogočila varnost naložb. Določiti bi bilo treba obvezujoč cilj EU, v skladu s katerim mora delež obnovljivih energij v končni porabi energije do leta 2020 znašati najmanj 25 %.

1.6 Odbor kritično spremlja poročilo o uporabi biogoriv, ki ga je napovedala Komisija, in zahteva okrepljene ukrepe na tem področju. Biogoriva lahko načeloma bistveno prispevajo k

zmanjšanju odvisnosti Evrope od fosilnih virov energije. Hkrati pa ravno tukaj postane jasno, da sta razvoj učinkovitejših prometnih sistemov in bistveno izboljšanje energetske učinkovitosti odločilnega pomena tudi pri visoko zastavljeni strategiji nadomeščanja goriv.

1.7 Odbor zato poziva Komisijo, da še v tem letu vlagateljem omogoči dolgoročne perspektive in predlaga nove, obvezujoče cilje za delež biogoriv do 2020.

1.8 Sredstva, predvidena v 7. okvirnem programu za raziskovanje, bi bilo treba precej povečati. Potreben je zlasti nadaljnji razvoj uporabe biomase na osnovi lignoceluloze in njenih podizdelkov.

1.9 Sedanja direktivo o pospeševanju posebej učinkovite soproizvodnje toplote in električne energije⁽¹⁾ bi bilo treba razširiti tako, da bi bila uporaba biomase v soproizvodnji toplote in električne energije postavljena na prednostno mesto v primerih, ko to omogočajo okvirni pogoji.

1.10 Politika za večjo uporabo biomase v Evropski uniji mora slediti horizontalnemu načelu. Z usklajeno kmetijsko, strukturno, regionalno in energetske politiko lahko tudi kmetje bolj sodelujejo pri proizvodnji energije, kar bo v prihodnosti lahko koristilo evropski konkurenčnosti, okoljski zaščiti in oskrbi z energijo.

1.11 Odbor pozdravlja opozorilo Komisije glede nujnosti jasnih in zanesljivih trgovinskih sporazumov, vendar bi bilo treba v pogodbah v okviru STO določiti instrumente „pogojnega dostopa na trg“ (qualified market access). Le tako bo mlada evropska proizvodnja dobila priložnost za razvoj.

1.12 Evropski akcijski načrt bi moral obravnavati tudi uporabo biomase za proizvodnjo materialov.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/8/ES o spodbujanju soproizvodnje, ki temelji na rabi koristne toplote. UL L 52 z dne 21. 2. 2004.

1.13 Odbor poziva Komisijo in države članice, da spremenijo šesto direktivo ⁽²⁾ o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih in sicer tako, da bodo države članice lahko uporabile nižnjo stopnjo davka na dodano vrednost za blago in storitve za uporabo toplote in hlajenja, pridobljenih iz obnovljivih virov energije.

1.14 Odbor poziva države članice in Komisijo, da zagotovi minimalen delež sredstev iz strukturnih skladov EU za investicije na področju biomase in drugih obnovljivih energij. Odbor podpira tudi določitev najmanjših deležev iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). Delež sredstev za investicije na tem področju bi moral naraščati in na koncu obdobja načrtovanja 2013 obsegati 10 % strukturnih sredstev povprečja v državah članicah.

1.15 Po mnenju EESO je nevezanost neposrednih plačil v okviru zadnje agrarne reforme pomemben pogoj za okrepljeno pridelovanje energetskih rastlin. EESO vidi kratkoročne možnosti za ukrepanje tudi v okviru SKP in sicer v uskladitvi premije za energetske rastline. To bi bilo treba zlasti omogočiti tudi v novih državah članicah.

1.16 EESO meni, da so poleg stalnega preverjanja doseganja ciljev potrebni obvezni akcijski načrti za biomaso v državah članicah. Tako bi lahko prepoznali in izkoristili različne regionalne možnosti.

1.17 EESO predlaga zmanjšanje administrativnih ovir in upoštevanje obnovljivih virov energije, na primer v regionalnih načrtih.

1.18 Odbor pričakuje, da bodo zahteve za zanesljivo certificiranje izvora izdelkov opisane že v akcijskem načrtu za biomaso. Pri tem opozarja na naslednje zahteve: trajnostni kriteriji za izdelke z izvorom znotraj Evrope in neodvisnost na področju prehrane ter socialni in ekološki standardi za „pogojni dostop na trg“.

1.19 EESO pozdravlja dejstvo, da Komisija določa enake standarde emisij za obnovljive vire energije in fosilna goriva.

1.20 Odbor opazuje razvoj k enotni evropski energetski politiki. Čeprav je določena konkurenca na področju sistemov za uvedbo obnovljivih virov energije na trg smiselna, bi bilo treba sisteme, ki so se pri novih postopkih stroškovno in količinsko izkazali za posebno učinkovite, uporabiti v celi Evropi. Primer za to so dinamični modeli s fiksnimi cenami, ki jih številne države članice že uporabljajo v okviru zakonov o obnovljivih virih energije.

1.21 EESO meni, da cilj ukrepov za uvedbo na trg ne more biti trajno subvencioniranje, temveč konkurenčna in ekonomska uporaba ob hkratnem upoštevanju zunanjih stroškov.

⁽²⁾ Direktiva 77/388/EGS Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaj držav članic o prometnih davkih (skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za obdavčitev).

2. Obrazložitev

2.1 Z vidika zanesljivosti oskrbe, vedno večje odvisnosti Evrope od uvoza nafte in zemeljskega plina, naraščajočih cen nafte in obveznosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov ostaja razvoj obnovljivih virov energije ena izmed prednostnih nalog EU in držav članic.

2.2 Predvidenih ciljev direktive o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije in direktive o uporabi biogoriv brez daljnosežnejših ukrepov ne bo mogoče doseči. Unija z običajnim ukrepanjem ravno tako ne bo uresničila skupnega cilja, v skladu s katerim naj bi podvojili delež obnovljivih virov energije, ki bi tako znašal 12 %. Eden izmed ključnih vzrokov je, da mora sektor biomase prispevati velik delež k izpolnitvi tega cilja, njegov tržni razvoj pa zaostaja za pričakovanji.

2.3 Delež obnovljivih energij še vedno ostaja na nizki ravni; delež obnovljivih virov energije v kombinaciji energetskih virov EU pa bo leta 2010 namesto želenih 12 % po vsej verjetnosti znašal le 9 do 10 %, če ne bodo izpeljani ustrezni ukrepi. Komisija je zato predložila akcijski načrt za biomaso, ki vsaj v tem pomembnem in doslej strateško zapostavljenem področju napoveduje nadaljnje pobude.

2.4 Naložbe na področju uporabe energije imajo vedno dolgoročni značaj. Elektrarna, zgrajena danes na novo, bo obratovala več kot 30 let. Poleg učinkov, kot so podnebne spremembe, je negotovost glede razvoja cen nafte in zemeljskega plina v nasprotju z dobro predvidljivostjo cen surovin v sektorju biomase eden izmed najpomembnejših gospodarskih razlogov za pospeševanje te tehnologije. Pri tem ni cilj stalno subvencioniranje sistemov, temveč razvoj konkurenčnosti ob hkratnem upoštevanju zunanjih stroškov.

2.5 V nasprotju s pričakovano rastjo cen na področju tradicionalnih goriv bodo cene tehnologije za obnovljive energije zaradi nižjih investicijskih stroškov, ki bodo posledica tehničnega napredka in masovne proizvodnje, padle.

2.6 Stroškovne primerjave obnovljivih energij in uporabe tradicionalnih goriv ali jedrske energije so večinoma pomanjkljive. Pogosto se primerjajo odpisane elektrarne, ki so bile zgrajene nekoč v času državnega monopola, in njihovi stroški z na novo vzpostavljenimi tehnološkimi zmogljivostmi za uporabo obnovljivih virov energije. Poleg tega v cenah niso izraženi zunanji stroški tradicionalnih/jedrskih tehnologij, kot sta okoljska škoda ali državno zavarovanje za elektrarne.

2.7 Akcijski načrt predvideva več kot 20 ukrepov, ki naj bi jih večinoma pričeli izvajati leta 2006. K področju uporabe biogoriv v prometu spadajo priprave za uvedbo obveznosti, v skladu s katerimi morajo naftna podjetja komercializirana tradicionalna goriva kombinirati z določenim odstotkom biogoriv.

2.8 Komisija je za leto 2006 napovedala poročilo o možni reviziji direktive o biogorivih, kjer bo preučila uporabo direktive v državah članicah. Delež v EU trenutno znaša 0,8 %; tako je zelo malo verjetno, da bi do leta 2010 dosegli cilj 5,75 %, ki je bil leta 2003 določen za EU.

2.9 Načrt predvideva preučitev možnosti za izboljšanje standardov za goriva, s čimer bi spodbujali uporabo energije iz biomase v prometu in za proizvodnjo toplotne in električne energije. Nadalje predvideva spodbujanje naložb v raziskave, zlasti v izdelavo tekočih goriv iz lesa in odpadkov, ter kampanje za obveščanje kmetov in lastnikov gozdov o energetskih rastlinah. Poleg tega bo Komisija pripravila zakonodajne predloge za spodbujanje uporabe obnovljivih virov energije za ogrevanje.

2.10 Po ocenah Komisije bi lahko uporabo biomase z ukrepi, predvidenimi v akcijskem načrtu, brez intenziviranja kmetijstva ali omembe vrednih učinkov na domačo proizvodnjo hrane do leta 2010 povečali na približno 150 mtoe (v primerjavi z 69 mtoe v letu 2003). Po napovedih Komisije se bodo emisije toplogrednih plinov s tem zniževale za 209 milijonov ton ekvivalenta CO₂ letno. S tem bo nastalo 250.000 do 300.000 delovnih mest — večinoma na podeželju. Zmanjšala se bo odvisnost od uvoza energije z 48 % na 42 %.

2.11 Komisija ocenjuje, da pri ceni fosilnih goriv 60 \$ za sod neposredni merljivi stroški znašajo 9 milijard EUR letno — 6 milijard EUR za biogoriva in 3 milijarde EUR za uporabo biomase za proizvodnjo elektrike. To pomeni zvišanje za 1,5 centa za liter bencina in za 0,1 centa za kWh električne energije.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Evropska Unija ne bo dosegla ciljev glede širitve uporabe obnovljivih virov energije, ki si jih je sama določila, če ne bo nadaljnjih ukrepov. EESO pozdravlja akcijski načrt za biomaso in ugotavlja, da nadaljnji vmesni cilji, določeni na spomladanskem vrhu predsednikov držav in vlad, v skladu s katerimi naj bi delež obnovljivih energij do leta 2015 znašal 15 %, delež biogenih goriv pa 8 %, pomenijo, da je treba na področju obnovljivih virov energije nadaljevati politiko visoko zastavljenih ciljev. Tudi iz sklepa Evropskega parlamenta, da mora delež energije, pridobljene iz obnovljivih virov energije, do leta 2020 znašati 25 %, je razvidno, da se pripravljenost za novo usmeritev na področju energetske politike v EU veča.

3.2 Nadaljnjo oviro predstavlja dejstvo, da vlagatelji, vlade in potrošniki še vedno premalo zaupajo tehnologijam za obnovljive vire energije, kar velja tudi za mnoge druge inovativne tehnologije. Vzrok za to je iskati v nepoznavanju tehničnih in gospodarskih možnosti. Odbor meni, da je potrebno obsežno obveščanje in izobraževanje, tako uporabnikov in potrošnikov, kot tudi na področju raziskav in razvoja. V akcijskem načrtu bi bilo treba to temo izčrpnje obravnavati.

3.2.1 Odbor hkrati ugotavlja, da kopičenje podjetij, ki je na področju energije pogosto, ni vedno najbolj primerno za hitro uvajanje inovativnih tehnik in postopkov. EESO opozarja, da ob današnji strukturi podjetij nove pobude, ki pogosto nastajajo v malih in srednje velikih podjetjih, niso dovolj izkoriščene. Komisijo poziva, da pripravi predloge za izboljšanje.

3.3 Okrepljena uporaba biomase bi ne le bistveno prispevala k zmanjšanju odvisnosti od uvoza energije v EU, temveč poleg tega tudi k doseganju lizbonskih ciljev in ciljev glede varstva podnebja. Uporaba biomase običajno daje prednost decentralnim strukturam in s tem pospešuje razvoj podeželja. Zlasti z vidika novih držav članic, v katerih je delež zaposlenih v kmetijstvu precejšen, uporaba biomase prinaša velike možnosti za povečanje raznolikosti virov dohodka in zagotavljanje delovnih mest.

3.4 EESO ugotavlja, da je Evropa trenutno vodilna na nekaterih področjih tehnologij za uporabo obnovljivih virov energije. Gospodarstvo v EU je odvisno od razvoja in izvoza novih tehnologij. Inovativni postopki in proizvodi iz obnovljivih surovin EU ponujajo temelj za prevzem vodilne vloge v svetovni trgovini na področju tehnologij prihodnosti. Politični okvirni pogoji za razvoj obnovljivih surovin bodo zato osrednjega pomena za gospodarski razvoj v Evropski uniji. Vzpostavitev teh struktur morajo spremljati tudi ukrepi, ki bodo zagotovili izvoz tehnologij za uporabo obnovljivih virov energije na trg tretjih držav.

3.5 Odbor se zaveda velikih možnosti za trg dela, ki ga bo treba mobilizirati že pri izvajanju akcijskega načrta za biomaso. Poročilo MITRE Syntesis Report (Monitoring and Modelling Initiative on the Targets for Renewable Energy) iz leta 2003 v strategiji z visoko zastavljenimi cilji za uporabo obnovljivih virov surovin predvideva, da bo v EU-15 do leta 2020 nastalo skoraj 2,5 milijona dodatnih delovnih mest neto, od tega približno 2/3 na področju uporabe biomase. Tako se po eni strani zlasti na področju raziskav in razvoja kaže nova potreba po visoko usposobljeni delovni sili. Ocenjena je na 400.000. Sočasno pa nastaja tudi potreba po nižje ali manj usposobljeni delovni sili. Odbor poziva Komisijo, da preveri perspektive, ki jih ob intenzivni širitvi uporabe biomase in obnovljivih virov energije ponuja trg dela v EU do leta 2020.

3.6 EESO meni, da je za začetek naložb in prestrukturiranja nujno potrebna določitev obvezujočih dolgoročnih političnih ciljev. Teh v akcijskem načrtu za biomaso ni. Zato pozivamo Komisijo, da čimprej določi konkretne cilje za uporabo biomase oz. uporabo obnovljivih virov energije. Obvezujoči evropski cilji, določeni vsaj do leta 2020 za področja električne energije, toplote in prometa morajo biti realistični, vendar visoko zastavljeni. Kot obvezujoč cilj bi bilo treba določiti minimalni delež 25 % v končni porabi energije do leta 2020. Takšen razvoj lahko omogočita razpoložljivi potencial biomase v Evropi, zlasti pri podizdelkih in stranskih izdelkih, in možnosti, ki jih prinaša drugačna uporaba površin, ki bo posledica spremenjenega povpraševanja. Odbor opozarja, da Združene države Amerike uresničujejo podobno visoke cilje za dolgoročno uporabo biomase, določene v njihovem zakonu za zagotavljanje energije.

3.7 Odbor podpira previdno ugotavljanje surovinske osnove (potrebna biomasa), potrebne za uresničitev akcijskega načrta za biomaso. Ocenjuje se, da agrarne surovine v načrtovanem času še ne predstavljajo konkurence. Dolgoročno lahko računamo s povečanjem produktivnosti in nižjo porabo prehranskih izdelkov v Evropi. Hkrati pa je trenutno v Evropi velik del obdelovalnih površin namenjenih živinoreji. Po drugi strani se soočamo z globalnim zmanjševanjem obdelovalnih površin. Razvoju učinkovitih predelovalnih tehnologij in tehnologiji konverzije je torej treba postaviti velike zahteve. V tej povezavi EESO kritično ocenjuje t. i. uravnovešeni pristop Komisije za zagotavljanje zlasti surovin za biogoriva na mednarodni ravni. Poceni uvoz bi lahko ogrozil prehranjevalne temelje drugih svetovnih območij in hkrati zaviral tehnološki razvoj v Evropi.

3.8 Kljub raznovrstnim oblikam energetskih potreb in biomase v Evropi EESO pričakuje, da bo akcijski načrt za biomaso obravnaval tudi razvoj sistemov za uvajanje na trg. Kot podpora pri pospeševanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije, vključno z biomaso, sta se — na primer v Nemčiji — za najučinkovitejša izkazala sistem plačevanja tarif na dovajanje toka ali sistem izplačila premij, tako glede stroškov kot širitve uporabe. Na to je Komisija že opozorila v sporočilu o električni energiji iz obnovljivih virov energije⁽³⁾. Vendar pa finančni pogoji niso edini pogoj za širitev uporabe obnovljivih energij. Za zagotovitev uspešne širitve morajo biti izpolnjeni najmanj štirje pogoji.

3.9 Ti pogoji so: učinkovit sistem finančnih spodbud, zagotovljeni in pošteni pogoji za dostop do omrežja, transparentni administrativni postopki in strinjanje javnosti. Področje električne energije iz obnovljivih virov lahko vidno beleži rast le, če so ti štirje pogoji sočasno izpolnjeni. Električna energija pokriva približno 20 % energetskih potreb v Evropi.

3.10 Odbor podpira sklep v zgoraj navedenem sporočilu Komisije, da je sedaj prezgodaj za popolno uskladitev sistemov podpore za področje proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov, vendar poziva Komisijo in države članice, da izvedejo priprave za uvedbo najučinkovitejših elementov teh sistemov na evropski ravni.

3.11 V skladu z direktivo 2001/77⁽⁴⁾ pozivamo Komisijo, da nadzoruje ta postopek in po potrebi zahteva njegovo pripravo.

3.12 Odbor podpira oceno Komisije glede vloge, ki jo ima biomasa pri uresničevanju direktive 2001/77. Širitev soproizvodnje toplote in električne energije je v akcijskem načrtu predstavljena kot pomembna razvojna možnost, zlasti tudi glede uporabe biomase. EESO zahteva prilagoditev te direktive direktivi o soproizvodnji toplote in električne energije. Treba je še poudariti, da visoki stroški nadomestnih naložb, ki bodo nastali v naslednji dvajsetih letih pri izgradnji elektrarn, za Evropo predstavljajo možnost za večjo soproizvodnjo toplote in električne energije. Kot je znano, to pospešuje bolj decentralizirano proizvodnjo električne energije, ki je bližje potrošnikom. Vendar pa EESO v akcijskem načrtu pogrša podatke o tem, kako proizvajalcem električne energije, tudi s področja uporabe biomase, zagotoviti enakopraven dostop do omrežja.

3.13 Ker 50 % energetskih potreb v Evropi predstavlja toplotna energija in biomasa kljub velikim možnostim trenutno verjetno ne pokriva niti 10 % proizvodnih potreb, Odbor izrecno pozdravlja predloge akcijskega načrta. Naložbe v sisteme ogrevanja in hlajenja so zelo dolgoročne in deloma tudi drage, zato Odbor opozarja, da je treba predvidene ukrepe začeti izvajati čimprej. Predlog zakonodajne pobude na področju proizvodnje toplote in hlajenja bi bilo treba razširiti na direktivo o pospeševanju te proizvodnje na osnovi vseh obnovljivih virov energije, vključno torej s sončno termično in geotermalno energijo. Poleg ukrepov, ki jih predlaga Komisija, bi morala bodoča direktiva določiti tudi cilje, obvezujoče na nacionalni ravni, ki bi morali upoštevati različne naravne vire in že razpoložljive zmogljivosti.

3.14 Odbor z obžalovanjem ugotavlja, da za področje toplote skoraj ni zanesljivih statističnih podatkov. Enoten evropski sistem za spremljanje uporabe toplote bi Uniji na splošno omogočil, da bi učinkoviteje načrtovala uporabo virov. EESO poudarja oceno Komisije glede pomena, izgradnje in zagotavljanja toplovodnih omrežij pri prehodu na biomaso kot gorivo. Zlasti v novih državah članicah je na tem področju treba zagotoviti precejšnji inventar.

⁽⁴⁾ Direktiva 2001/77/ES z dne 27. septembra 2001 o spodbujanju proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije na notranjem trgu z električno energijo.

⁽³⁾ 7. december 2005, COM(2005) 627 konč.

Sedanjo direktivo o energetski učinkovitosti stavb bi bilo treba čimprej uresničiti v vseh državah članicah in si prizadevati za njeno spremembo. Področje uporabe direktive bi bilo treba razširiti na vse stavbe, tudi tiste, katerih površina je manjša od 1 000 m². Decentraliziranim energetskim sistemom, ki temeljijo na biomasi, bi bilo treba dati prednost. Odbor podpira navedbe v akcijskem načrtu o izgradnji novih — in zagotavljanju obstoječih — toplovodnih sistemov z uporabo biomase za proizvodnjo toplote in zlasti soproizvodnjo toplote in električne energije.

3.15 Odbor pozdravlja izjave Komisije v akcijskem načrtu za biomaso glede veljavnih in prihodnjih standardov emisij (in glede direktive o prašnih delcih) pri uporabi biomase. Pri proizvodnji toplote in elektrike ter tudi na področju pogonskih goriv veljajo enaki standardi.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Goriva sicer predstavljajo le 20 % energetskih potreb, vendar temeljijo skoraj izključno na uvozu fosilnega izvora. To je razlog, da je to področje v akcijskem načrtu za biomaso zelo obsežno. Po oceni Odbora dejavnosti Komisije, navedene v akcijskem načrtu za biomaso, preveč zaznamuje pritisk za doseg hitrega uspeha. Preveč je poudarjen uvoz goriv, ki so konkurenčna na trgu; premalo pa je ocenjena nova odvisnost od uvoženih izdelkov in učinki na okoljsko in socialno ravnovesje v državah, ki so nove proizvajalke energije. Odbor prosi Komisijo, da preuči, ali ta strategija iz akcijskega načrta ne bo upočasnila razvoja trajnostnih evropskih rešitev.

4.2 Na področju biogoriv so se kot najučinkovitejši ukrepi za pospeševanje izkazali znižanje davkov in davčne oprostitve. Ti instrumenti so zlasti omogočili naložbe, prilagojene posameznim regijam. Državam članicam je treba to omogočiti še naprej. To pa iz akcijskega načrta ni razvidno.

4.2.1 V okviru raziskovanja in razvoja ter s tem uresničevanja prihodnje strategije EU o biogorivih je treba velik pomen pripisati usmeritvi v uporabo sintetičnega naravnega plina (Substitute Natural Gas, SNG — naravni plin ima v primerjavi z dizelskim gorivom iz oljnice 5-krat večji energetski donos na ha) in goriv BTL (biomass to liquid). Takšna usmeritev ima visoko produktivnost na površino, njen razvoj je že napredoval, načeloma pa odpira tudi možnost soproizvodnje goriv, električne energije in toplote v decentraliziranih napravah za proizvodnjo sintetičnega naravnega plina.

4.3 Odbor podpira prizadevanja Evropske komisije, da bi cilj, v skladu s katerim mora tržni delež biogoriv do leta 2010 znašati 5,75 %, postal obvezujoč. Odbor z odobravanjem opazuje, da je bilo na spomladanskem vrhu predsednikov držav in vlad 2006 kot vmesni cilj določenih 8 % za leto 2015. Vendar pa Odbor pogoša intenzivno zavzemanje vpletenih

podjetij, Komisije in držav članic za doseg nujno potrebnega količinskega napredka pri učinkovitosti prometnih sistemov. EESO pozdravlja predlog akcijskega načrta za odpravo različne diskriminacije biogoriv in predloge za standardizacijo.

4.4 Uporabo biomase je treba v 7. okvirnem programu za raziskave bistveno okrepiti s ciljem — med drugim — doseči konkurenčnost obnovljivih virov energije. EESO ugotavlja, da je sprememba vzorcev v raziskovalni politiki in usmeritev v raziskovanje obnovljivih virov odločilnega pomena za gospodarski razvoj Evrope. V tej povezavi pričakuje, da bodo tudi v akcijskem programu za biomaso opredeljene obveznosti. Odbor poudarja, da razvoj na področju zagotavljanja biomase ne zaostaja, temveč je krivo pomanjkanje tehnologij za proizvodnjo izdelkov, ki bi bili konkurenčni na trgu.

4.4.1 Tudi pri preučevanju uporabe biomase, vključno z uporabo izdelkov iz biomase, je pogosto smiselno ukrepati po delih in v skladu z načelom postopnosti. Načeloma pa so odločilnega pomena tržne cene in stroški proizvodnje ter njihova ocena v prihodnosti. Za izdelke iz lesa na primer ni trga, zato je večinoma bolj smiselna in bolj ciljno usmerjena njegova neposredna termična ali energetska uporaba, kot pa njegova predelava v gorivo na osnovi dolgotrajnega postopka BTL, kjer se izgublja energija. Po mnenju EESO bi moralo biti v akcijskem načrtu več razlikovanja. S tem bi tudi toplota na osnovi biomase dobila večji pomen.

4.5 Odbor pričakuje, da bosta Svet in Komisija tudi pri dodeljevanju in razdeljevanju sredstev iz strukturnih skladov v državah članicah namenila večjo pozornost razvoju naložb s področja obnovljivih virov energije, zlasti biomase. Temu bi bilo treba nameniti obvezni najmanjši delež sredstev iz strukturnih skladov v državah članicah EU. Delež strukturnih sredstev bi moral na koncu sedanjega obdobja načrtovanja v letu 2013 obsegati 10 % povprečja v državah članicah.

4.5.1 V okviru razdeljevanja sredstev iz 2. stebra za razvoj podeželja (EKSRP) se obnovljive energije omenjajo v načrtu strategije, ki ga je na splošno mogoče pozitivno oceniti. Ravno zaradi teh zelo omejenih sredstev in možnosti podeželja je treba zagotoviti, da se tudi tukaj na koncu obdobja načrtovanja v letu 2013 temu področju nameni povprečni najmanjši delež 10 % v državah članicah.

4.6 Odbor poudarja navedbe v akcijskem načrtu o učinku nevezanosti plačil na gojenje obnovljivih surovin. Vendar opozarja na naslednjo kratkoročno možnost za spremembo: premija za energetske rastline (45 EUR/ha) za 1,5 milijona ha, določena z luksemburškimi sklepi o reformi kmetijske politike EU (2003), bo pregledana že konec leta 2006. EESO poziva Komisijo, da preveri, ali je premija dovolj visoka. Po mnenju Odbora je sedanji postopek za pridobitev sredstev preveč

birokratski in predlaga nujne spremembe. Nove države članice, ki so izbrale poenostavljen postopek SKP, trenutno ne morejo zaprositi za premijo za energetske rastline (8 od 10 novih držav članic). Odbor poziva, da se v okviru prilagoditve od konca 2006 naprej tudi tem državam da možnost, da pridobijo to premijo na površino. Glede njene višine bi bilo treba preučiti posebno prilagoditev za tista območja, ki zaradi preobrazbenih procesov niso prejela pravice do plačil⁽⁵⁾.

4.7 Odbor predlaga, da se v akcijski načrt vključi zahteva po obveznih nacionalnih in regionalnih akcijskih načrtih v državah članicah. Zaradi raznovrstnosti evropskih držav in regij je to korak za prepoznavanje možnosti in ustrezno oblikovanje politike in upravljanja.

4.7.1 V akcijskem načrtu Odbor pogoša obravnavo možnosti, pomanjkljivosti in ovir v državah članicah in regijah pri širitvi uporabe biomase in obnovljivih energij. To je mogoče odpraviti z obveznim upoštevanjem in uveljavitvijo v regionalnih načrtih, prepoznavanjem in odpravo diskriminacij v upravljanju, osredotočenjem na eno upravno službo v fazi načrtovanja in izgradnje.

4.8 Odbor poziva Komisijo in države članice, da spremenijo šesto Direktivo o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih 77/388/EGS in sicer tako, da bodo države članice lahko uporabile zmanjšano stopnjo davka na dodano vrednost za blago in storitve za uporabo toplote in hlajenja, pridobljenih iz obnovljivih virov energije. Nekatere države članice na primer nimajo davkov za plinske in oljne gorilnike, za naložbe v obnovljivo obliko ogrevanja pa je treba plačati celotni davek.

4.9 EESO meni, da je evropska energetska politika nujno potrebna. Pri instrumentih za uvedbo obnovljivih energij na trg je treba najti takšen pristop, ki bo predstavljal ravnovesje med nacionalnimi sistemi, vendar bo tudi omogočal dinamičen nadaljnji razvoj v smeri razpoznavnih najučinkovitejših pravil.

4.10 Po mnenju EESO so potrebni hitri ukrepi v smeri sistema certificiranja izvora surovin za biomaso. Le tako lahko preprečimo negativne posledice za okolje in podnebje. Postaviti je treba naslednje zahteve⁽⁶⁾:

- za pridelovanje obnovljivih surovin veljajo ista načela dobre strokovne prakse kot za proizvodnjo živil;
- površine morajo tudi po pridelovanju surovin, ki niso namenjene za živila, ostati primerne za pridobivanje živil;
- za pridelovanje obnovljivih surovin bi bilo treba uporabiti kmetijsko že izkoriščene in opuščene površine. Sem sodijo tudi površine, ki na primer zaradi preoblikovanja začasno niso obdelane. Takšno pridelovanje pa ne sme povzročiti trajnega zmanjšanja zelenih površin; zaradi zmanjšanja prometa si je treba prizadevati za regionalni oz. lokalni krogotok proizvodnje;
- v okviru varstva narave je treba zaščititi ekološko dragocene površine in z njimi gospodariti v skladu s cilji varstva narave;
- spodbujati in pridelovati je treba predvsem tiste obnovljive surovine, ki zagotavljajo dobro ekološko ravnovesje;
- posebno pozornost je treba posvetiti zaprtju krogotoka živil.

4.11 Glede mednarodnega trgovanja z biomaso in izdelki iz biomase je treba v certificiranje vključiti naslednje točke: neodvisnost na področju prehrane (tj. zagotavljanje prehrane ima prednost pred pridelki, ki prinašajo dobiček), socialne in okoljske standarde proizvodnje ter zahtevo, da se pragozdov ne sme krčiti. EU mora te točke vključiti tudi v predpise STO.

4.12 Odbor poziva Komisijo, da v okviru akcijskega načrta za biomaso podpira ustanovitev mednarodne agencije za obnovljive energije (IRENA) in bolj upošteva vprašanje transparentnosti v mednarodnem gospodarjenju s surovinami.

V Bruslju, 17. maja 2006

Predsednica
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Anne-Marie SIGMUND

⁽⁵⁾ Glej NAT/288, točka 3.2.4.2.

⁽⁶⁾ Glej NAT/288, točka 3.7.